

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet

az iskola-egészségügyi ellátásról

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 97. §-ának *b*) pontjában, valamint az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 16/1972. (IV. 29.) MT rendelet 37. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 41. §-ának (5) bekezdése végrehajtására – az oktatási miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. § (1) A 3–18 éves korosztály, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett iskola-egészségügyi ellátásban (a továbbiakban: iskola-egészségügyi ellátás) való rendszeres részvételéről [a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 10. § (1) bekezdés *b*) és *c*) pont] az óvodák és iskolák (a továbbiakban együtt: nevelési-oktatási intézmények) e rendeletben foglaltak szerint gondoskodnak.

(2) Az iskola-egészségügyi ellátás iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével látnak el.

2. § (1) Az iskola-egészségügyi ellátást valamennyi nevelési-oktatási intézményre kiterjesztve kell intézményenként vagy több intézmény ellátásának közös biztosításával megszervezni. Az iskola-egészségügyi ellátást az iskolaorvos teljes vagy részmunkaidőben, a védőnő teljes munkaidőben, vagy a külön jogszabályban foglalt esetben részmunkaidőben, illetve a területi védőnő körzetéhez tartozó feladatként végezheti. Az iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvos és védőnő tevékenységét a gyermek, a tanuló háziorvosával (házi gyermekorvosával), illetőleg területi védőnőjével egyeztetve és vele együttműködve végzi.

(2) Az oktatási intézményben amennyiben a tanulók létszáma a 800 főt eléri, akkor teljes munkaidőben iskolavédőnői feladatot végző iskolavédőnőt kell biztosítani. Az iskolavédőnő az oktatási intézmény(ek)ben összesen 1000 főt láthat el, ha a 800 főt meghaladó tanulói létszám iskolavédőnői ellátása más módon nem biztosítható.

(3) A gyógypedagógiai oktatási intézmény(ek)ben – amennyiben a tanulók létszáma a 400 főt eléri – szükséges egy teljes munkaidejű iskolavédőnő biztosítása.

(4) A nevelési-oktatási intézményben az iskolaorvosi feladatot részfoglalkozás keretében végző háziorvos (házi gyermekorvos) által ellátott gyermekek, tanulók létszáma legfeljebb 800 fő lehet.

(5) Több teljes munkaidejű védőnő alkalmazása esetén az orvos által ellátott tanulólétszám legfeljebb 2400 fő lehet. A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben 800 tanulónként szükséges egy teljes munkaidejű iskolaorvos foglalkoztatása.

(6) A részmunkaidőben foglalkoztatott vagy több intézményben iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvosnak és védőnőnek az egyes nevelési-oktatási intézmény(ek)ben eltöltendő idejét a munkavégzésre irányuló jogviszony létrehozásakor rögzíteni kell az ellátandó feladatoknak megfelelően, és az intézményben nyilvánosságra kell hozni.

(7) Az iskola-egészségügyi feladatok ellátására létrehozott iskolaorvosi rendelő minimális alapfelszerelésének tételes felsorolását az *1. számú melléklet* tartalmazza.

3. § (1) Iskolaorvosi feladatokat – lehetőség szerint iskolaegészségtan és ifjúságvédelem szakvizsgával is rendelkező – háziorvosi, belgyógyász vagy csecsemő-gyermekgyógyász orvos láthat el. Szakmunkásképző iskolában, szakiskolában és szakközépiskolában tanuló 14 éven felüliek esetében üzemorvosi szakorvosi képesítéssel rendelkező orvos is elláthatja az iskolaorvosi feladatokat. Az iskolaorvos által ellátandó feladatokat a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(2) Iskola-egészségügyi ellátás keretében védőnői feladatot főiskolai végzettséggel rendelkező védőnő

láthat el. A nevelési-oktatási intézményben ellátandó védőnői feladatokat a *3. számú melléklet* tartalmazza.

(3) A területi védőnő az iskola-egészségügyi ellátással összefüggő – a területi védőnői ellátásról szóló külön jogszabályban meghatározott – feladatait a nevelési-oktatási intézményt ellátó iskolaorvossal együttműködve végzi.

4. § (1) Az iskola-egészségügyi, háziorvosi, házi gyermekorvosi, egyéb szakorvosi, körzeti védőnői, gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, logopédus, gyógytornász és pszichológus, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes intézetei a gyermekek és tanulók egészségvédelme érdekében együttműködnek, és az e feladat ellátásához szükséges adatokról egymást tájékoztatják.

(2) Az iskola-egészségügyi dokumentáció részét képezi a háziorvos (házi gyermekorvos) által a gyermekről ötéves életkorában kiállított külön jogszabály szerinti adatlap a fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére.

(3) Az iskolaorvos a nevelési-oktatási intézményben elsősegélyben részesített akut beteget további kezelésre a beteg háziorvosához (házi gyermekorvosához) vagy a bentlakásos intézet ellátását végző orvoshoz irányítja, szükség esetén intézkedik a beteg fekvőbeteg-intézetbe történő szállítása iránt.

5. § (1) Az iskolaorvos és a védőnő egészségügyi kérdésekben, felkérésre, szakértőként közreműködik a nevelőtestület, illetve az iskolaszék, óvodaszék, kollégiumi-szék munkájában.

(2) A gyermekek, tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő a nevelési-oktatási intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint végzi.

(3) A tanulók egészségügyi ellátásán kívüli egyéb iskola-egészségügyi feladatokat (környezet-egészségügy, élelmezés-egészségügy, balesetvédelem, egészségnevelés, pályaválasztási tanácsadás) az iskolaorvos és a védőnő az oktatási intézmény vezetőjével, illetőleg a szakmai szervezetekkel együttműködve végzi.

6. § (1) Az iskolafogászati alapellátás (a továbbiakban: iskolafogászat) preventív és terápiás gondozást jelent a szükségleteknek megfelelően.

(2) Az iskolafogászati gyógyító és megelőző ellátás valamennyi nevelési-oktatási intézmény tanulóira kiterjedő megszervezése, működési feltételeinek biztosítása a fogászati alapellátást működtető feladata. Az iskolafogászati ellátást úgy kell megszervezni, hogy valamennyi intézmény számára fogászati rendelőt kell kijelölni, és az ellátással a (4) bekezdésben foglaltak szerinti fogorvost kell megbízni.

(3) 1200 főt meghaladó tanulólétszám esetén az iskolafogorvosi ellátás biztosítására teljes munkaidéjű fogorvos foglalkoztatása szükséges. Egy teljes munkaidőben alkalmazott fogorvos által ellátott körzet gyermeklétszáma nem haladhatja meg az 1800 főt. Fogyatékos gyermeket a létszám meghatározásánál kétszeresen kell figyelembe venni.

(4) Iskolafogorvosként gyermek-fogszakorvost vagy gyermekfogászatban jártas fogorvost kell alkalmazni. Kezdő vagy gyermekfogászatban járatlan fogorvos iskolafogorvosként csak szakirányú továbbképzést követően foglalkoztatható.

(5) A gyermekek, tanulók csoportos szűrővizsgálata és kezelése a területileg illetékes fogászati rendelőben évente kétszer, szorgalmi (tanítási) időben történik. Fogászati szűrővizsgálatra és kezelésre egy tanuló (tanulócsoporthoz) tanévenként 10 tanítási órától vonható el. A szűrővizsgálaton való részvételt, valamint annak ideje alatt a tanulók felügyeletét a nevelési-oktatási intézmény biztosítja.

(6) A nevelési-oktatási intézményben lehetővé kell tenni a fogbetegségek és a fogbalesetek megelőzését célzó intézkedések gyakorlati végrehajtását és a csoportos prevenciót. Megelőző foglalkozások céljára tanévenként és tanulócsoporthozként két tanítási óra vehető igénybe.

7. § (1) A nevelési-oktatási intézményt ellátó fogorvos és fogászati asszisztens iskolafogászati feladatait részben a fogorvosi rendelőben, részben a nevelési-oktatási intézményben végzi.

(2) Az iskolafogászati tevékenységet ellátó fogorvos feladatait e rendelet *4. számú melléklete*, a fogászati asszisztens feladatait az *5. számú melléklet* tartalmazza.

(3) A fogászati asszisztens a rendelőben és a nevelési-oktatási intézményben az ellátással összefüggő feladatait a fogorvos felügyeletével, vele együttműködve végzi.

(4) Az iskola-egészségügyi dokumentáció része a gyermekfogászati gondozási füzet, amelynek használata a gyermek nevelési-oktatási intézménybe lépésétől kezdve kötelező.

8. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg az oktatási intézmények egészségügyi ellátásáról szóló 21/1975. (Eü. K. 12.) EüM utasítás, valamint az ennek módosításáról rendelkező 30/1979. (Eü. K. 19.) EüM utasítás a hatályát veszti.
(2)

9. § (1) Azon személyek esetében, akiknél e rendeletnek az egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeleteknek a védőnői tevékenységgel összefüggő módosításáról szóló 19/2010. (IV. 22.) EüM rendelet (a továbbiakban: r.) hatálybalépését megelőző napon hatályos szövege alapján sor került a 3. számú melléklet 2. pont *c)* alpontjában foglalt vizsgálat elvégzésére, az r. hatálybalépését követően a 6. évfolyamban e vizsgálatot nem kell ismételt elvégezni.
(2) Azon személyek esetében, akiknél e rendeletnek az r. hatálybalépését megelőző napon hatályos szövege alapján sor került a 3. számú melléklet 2. pont *f)* alpontjában foglalt vizsgálat elvégzésére, az r. hatálybalépését követően a 4. évfolyamban e vizsgálatot nem kell ismételt elvégezni.
(3) Ez a § 2011. július 1-jén hatályát veszti.

1. számú melléklet a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelethez

Az iskolaorvosi rendelő minimális alapfelszerelése

I. Műszer, eszköz

vérnyomásmérő (mandzsetta sorozattal, extra méret is)	1
phonendoscop	2
reflexkalapács	1
személmérleg	1
magasságmérő	1
olló (kötszervágó)	1
olló (egyenes)	1
csipesz (anatómiai)	1
kullancskiszedő csipesz	1
lázmérő	3
nyelvlapoc	SZ
egyszerhasználatos fecskendő	SZ
egyszerhasználatos injekciós tű	SZ
elsősegélynyújtó láda (kötszerek, sebfertőtlenítő, háromszögletű kendő, rugalmas pólya)	1
látásélesség vizsgáló tábla	1
színlátást vizsgáló könyv	1
pupillavizsgáló lámpa	1
vesetál	2
egyszerhasználatos pohár	SZ
hűtőtáska	1
szűrő audiometer	A
számítógép, nyomtató	A

telefon (külső hívás lehetőségével)	1
hideg-melegvizes kézmosási lehetőség fertőtlenítési, kéztörlési lehetőséggel	1

II. Bútor

vizsgálóasztal	1
műszerszekrény/zárható szekrény (gyógyszer, műszer, iratok tárolására)	1
műszerasztal	1
íróasztal/számítógépes íróasztal – 2 fő részére hozzáférhető	1
támlásszék (forgatható)	2
támlásszék	2
hulladékgyűjtő (lábpedálos)	1
veszélyes hulladék gyűjtő edény	SZ
hűtőszekrény min.-max. hőmérvél	1
vizsgáló lámpa	A

III. Textilnemű

gumikesztyű	SZ
törülköző	SZ
műszertörlő	SZ
lepedő	SZ
köpeny	3/fő
takaró	1

Iskolaorvosi rendelő javasolt gyógyszerei:

Injekciók

Adrenalin hatóanyagú
 Antihisztamin hatóanyagú
 Calcimusc
 Glukokortikoid hatóanyagú
 Minor analgeticum
 Izotóniás konyhasóoldat

Aerosol:

béta-2 mimetikum hatóanyagú

Tabletták:

Láz- és fájdalomcsillapítók
 Görcsoldók
 Antihisztamin hatóanyagú

Jelmagyarázat: SZ = szükséges

A = ajánlott

A nevelési-oktatási intézmény orvosa által ellátandó iskola-egészségügyi feladatok

1. A gyermekek, tanulók egészségi állapotának vizsgálata, követése

a) Az óvodás korú gyermekek vizsgálata járvány és a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló miniszteri rendelet szerinti fertőző betegség esetén, az iskolai tanulók vizsgálata a 2., 4., 6., 8., 10. és 12. évfolyamokban. Ennek keretében:

– teljes fizikális vizsgálat,

– kórelőzmény és családi anamnézis ismételt felvétele, az anamnézis alapján veszélyeztetett gyerekek kiszűrése, szakorvosi ellátásra irányítása.

Az orvos a törvényes képviselő részére az orvosi vizsgálat eredményéről leletet ad. Kötelező az adatszolgáltatás a külön jogszabály szerint a 2., 4., 6., 8., 10. és 12. évfolyamokról, valamint a 16 éves kori záró állapotvizsgálatról.

b) A krónikus beteg, valamint a testi, szellemi, érzékszervi fogyatékos tanulók háziorvossal egyeztetett fokozott ellenőrzése, kiemelt gondozása szakrendelések, gondozóintézetek igénybevételével. Ezen gyermekek egészségesek között történő integrált oktatása esetén orvosi vélemény adása.

c) A testi, érzékszervi, értelmi és beszéd fogyatékoságot megállapító szakértői bizottság elé utalás esetén a bizottság részére a tanuló egészségi állapotára vonatkozó adatok közlése.

d) Üdülés, táborozás előtti orvosi vizsgálatok elvégzése.

e) Az átfogó gyermekfogászati program szervezésében való közreműködés és végrehajtásának ellenőrzése.

f) A külön jogszabály szerinti 16 éves kori záró állapotvizsgálat elvégzése az iskolai védőnővel együttműködve.

2. Alkalmassági vizsgálatok elvégzése

a) Szakmai alkalmassági vizsgálatok elvégzése, pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatainak elvégzése.

b) A testnevelési csoportbeosztás elkészítése, gyógytestneveléssel, testneveléssel, sporttal kapcsolatos iskola-egészségügyi feladatok ellátása.

3. Közegészségügyi és járványügyi feladatok

a) Az iskolai életkorhoz kötött és kampányoltások elvégzése és dokumentálása.

b) A járványügyi előírások betartásának ellenőrzése, fertőző megbetegedések esetén járványügyi intézkedések elrendelése, a megtett intézkedésekről az ÁNTSZ illetékes intézetének értesítése.

c) A nevelési-oktatási intézményben folyó étkeztetés ellenőrzése.

d) Közegészségügyi-járványügyi hiányosságok észlelésekor javaslattétel a hibák megszüntetésére, valamint az ÁNTSZ illetékes intézetének értesítése.

4. Elsősegélynyújtás

Az iskolában bekövetkező balesetek, sérülések, akut megbetegedések elsődleges ellátása, majd a tanuló háziorvoshoz, házi gyermekorvoshoz, illetve egyéb intézménybe irányítása.

5. Részvétel a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelő tevékenységében

a) Részvétel az iskolai egészséges életmódra nevelésben, a Nemzeti Alaptanterv végrehajtásában.

b) Egészségügyi információk közlése a szülőkkel és a pedagógusokkal.

c) Önvizsgálati alapismeretek tanítása.

6. Környezet-egészségügyi feladatok

a) Az intézményi környezet – tantermek, gyakorlati helyiségek, tornaterem, egyéb kiszolgáló helyiségek – ellenőrzése, a hiányosságok észlelése, intézkedések megtétele.

b) A tanulók gyakorlati oktatásával kapcsolatos munkahelyi körülmények figyelemmel kísérése.

7. Az ellátott gyermekekről nyilvántartás vezetése, a külön jogszabályok szerinti jelentések

elkészítése, valamint az elvégzett vizsgálatok, oltások dokumentálása külön jogszabály szerint az Egészségügyi Könyvben .

3. számú melléklet a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelethez

A nevelési-oktatási intézmény védőnője által önállóan ellátandó feladatok

1. Az éves munkatervhez a védőnői feladatok összeállítása, egyeztetése a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelési programjában meghatározott feladatok figyelembevételével.
2. A tanulók védőnői vizsgálata 6 éven felüliek esetében kétévenként (kivéve a színlátás vizsgálata):
 - a) a testmagasság, testtömeg, a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése, a nemi fejlődés értékelése,
 - b) a pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartásproblémák feltárása,
 - c) érzékszervek működésének vizsgálata (látás, kancsalság, hallás) és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamban,
 - d) mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc-rendellenességekre,
 - e) vérnyomásmérés,
 - f) pajzsmirigy tapintásos vizsgálata a 4. évfolyamtól.
3. A gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése.
4. Elsősegélynyújtás.
5. Az orvosi vizsgálatok előkészítése.
6. A védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése.
7. A krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése.
8. Részvétel az egészségtan oktatásában elsősorban az alábbi témákban:
 - a) az egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéné, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás),
 - b) családtervezés, fogamzásgátlás,
 - c) szülői szerep, csecsemőgondozás,
 - d) önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek,
 - e) szenedélybetegségek megelőzése.
9. Testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiéniás ellenőrzésében való részvétel.
10. Kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás).
11. Pályaválasztás segítése.
12. Az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, Egészségügyi Könyv , ambuláns napló, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.).

4. számú melléklet a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelethez

Az iskolafogászati tevékenységet ellátó fogorvos feladatai

1. A körzetéhez tartozó gyermekeket – egyénileg és csoportosan – fogászati gondozásban részesíti, a preventív és terápiás ellátást a szükségleteknek megfelelően végzi.
2. Tervezi és szervezi a csoportos és egyéni kezeléseket rendjét.
3. Évente két alkalommal a rendelőben elvégzi a tanulók csoportos fogászati vizsgálatát és kezelését. A további kezelésre szorulókat visszarendeli. Szakellátásra (pl. fogsabályozó kezelésre) irányítja a rászorulókat.
4. Elvégzi az óvodások szűrővizsgálatát az óvodában, évente legalább egyszer. A rászorulókat – egyénileg vagy csoportosan – kezelésre berendeli.
5. Évente legalább egy alkalommal meglátogatja a körzetéhez tartozó nevelési- oktatási intézményeket, az intézmények vezetőivel rendszeres kapcsolatot tart.
6. Az iskolafogászati osztálynévsorokat és az aktuális tájékoztató nyomtatványokat a tanév elején eljuttatja az oktatási intézménybe.
7. Kiemelt gondozásban részesíti a fogyatékos és más módon veszélyeztetett gyermekeket. Ellátásukat a háziorvossal, iskolaorvossal egyeztetett módon végzi.
8. Egészségügyi felvilágosító és nevelő tevékenységet folytat, részt vesz a nevelési-oktatási intézményben folyó egészséges életmódra nevelésben, az egészségtan oktatásban.
9. Szervezi és irányítja a komplex fogászati megelőző programot.

5. számú melléklet a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelethez

Az iskolafogászati tevékenységet végző fogászati asszisztens feladatai

1. Segíti az orvost szervező, egészségnevelő, gyógyító, megelőző munkájában, elvégzi az előírt adminisztrációt.
2. Önálló feladatként, az orvos irányításával és felügyeletével az alábbi tevékenységeket végzi:
 - a) kapcsolatot tart a tanulókkal, a szülőkkel, a nevelési-oktatási intézmények vezetőivel, pedagógusaival, az iskola-egészségügyi szolgálat munkatársaival,
 - b) részt vesz a csoportos szűrések, kezeléseket, megelőző foglalkozások szervezésében,
 - c) egyéni és csoportos egészségnevelő tevékenységet folytat (szájápolás tanítása, lepedékfestés, felvilágosító kiadványok terjesztése stb.),
 - d) ellenőrzi a szájhygiénét,
 - e) megelőző tevékenységet végez (pl. fogmosás, fluoridos zselébedörzsölés, szájöblítés, megelőző akciók és vetélkedők szervezése) a rendelőben, a nevelési-oktatási intézményben, nyári táborban.
3. Elvégzi minden – a megelőzéssel, terápiával, rendeléssel kapcsolatos – feladatot, amellyel felettesei megbízzák.